

Vårdhygieniska rutiner vid vård av brukare med MRSA (meticillinresistent *Staphylococcus aureus*) inom kommunal vård och omsorg

Utfärdare: Tamara Matti, hygienläkare i samarbete med kommunernas Medicinskt ansvariga sjuksköterskor (MAS) i Västerbotten

Fastställande datum: Uppdaterad 2025-06-23

Omfattning

Dokumentet gäller för personal och studerande i kommunal vård och omsorg i Västerbotten.

Detta är ett komplement till Vårdhandbokens avsnitt om multiresistenta bakterier.

Bakgrund

Staphylococcus aureus tillhör vår hudflora men finns ofta mer långvarigt i näsa/svalg. Den ger framförallt upphov till hudinfektioner men kan även orsaka svåra infektionstillstånd t.ex. blodförgiftning. Meticillinresistens medför att de antibiotika som vanligtvis används (betalaktamantibiotika) vid behandling av hud- och mjukdelsinfektioner är verkningslösa. Bakterierna har en förmåga att överleva länge i omgivande miljö. Utbrott på kommunala boenden har beskrivits.

Alla brukare har rätt till samma omhändertagande, bemötande och omvårdnad. Medicinsk utredning och behandling får inte hindras eller fördröjas på grund av MRSA.

Smittvägar

Smittspridning i vården sker genom kontaktsmitta via händer eller föremål som kontaminerats. Både brukare och personal kan smittas.

Personal

Personal som vårdar en brukare med MRSA ska tillämpa basala hygienrutiner i alla vårdssituationer. En förutsättning för detta är hel hud på händer och underarmar. För mer detaljerad information se Basal hygien i vård och omsorg.

Riskfaktorer för smittspridning av MRSA

Dessa kan variera för olika brukare och i olika situationer. De faktorer som innebär störst risk för smittspridning är:

- Skadad hud som sår, eksem, psoriasis, infekterade sår och operationssår
- KAD (Kvarliggande urinkateter) eller RIK (Ren Intermittent Kateterisering)
- Stomier, bukdränage, PEG, trakeostomi eller andra konstgjorda kroppsöppningar
- Brukare som inte kan tillämpa god handhygien (oberoende av riskfaktorer)

Handläggning vid upptäckt av MRSA hos brukare inom kommunal vård och omsorg

MRSA är en allmänfarlig och smittspårningspliktig sjukdom enligt smittskyddslagen. Anmälan av nyupptäckt fall görs av läkare vilket dokumenteras i både regionens och kommunens journal.

Ytterligare information finns i dokumentet *Initial handläggning av nyupptäckt fall* som finns på www.regionvasterbotten.se/vardhygien

- Ansvarig läkare ska informera brukaren och eventuellt även närstående om bärarskap, innebörden av detta, gällande förhållningsregler enligt smittskyddslagen samt vilken läkare som ansvarar för uppföljning.
- Vid klinisk infektion bör infektionsläkare konsulteras inför eventuell antibiotikabehandling.
- Ansvarig läkare skall ta ställning till andra åtgärder som krävs för att minimera förekomsten av riskfaktorer som till exempel behandling av eksem och kroniska sår
- Brukaren ska remitteras av ansvarig läkare till MRSA-teamet på Infektionskliniken Nus som ansvarar för smittspårning av nära kontakter.
- Vårdhygien kontaktas för medverkan vid information till personal. Vårdhygien initierar eventuell smittspårning av personal och brukare inom vård och omsorg.
"MRSA information till patienter, smittbärare och närstående" finns i en broschyr på www.regionvasterbotten.se/vardhygien
- Ytterligare information finns på Smittskyddsläkarförningens hemsida, "Smittskyddsblad till patient och ansvarig läkare" se www.slf.se/smittskyddslakarforeningen.
- Fortsatta kontroller och uppföljning av brukaren sker i samråd med MRSA-teamet på Infektionskliniken, Nus.

Omhändertagande av brukare med MRSA

- Basala hygienrutiner är tillräckligt, dvs det behövs vanligtvis ingen ytterligare skyddsutrustning.
- Brukaren ska ha egen lägenhet/rum med egen toalett, dusch och tvättställ (undantag vid parboende).
- Brukarens personliga hygien och behandlingar ska utföras i den egna lägenheten/rummet.
- Sår ska vara täckta med rena förband.
- Brukaren får vistas i gemensamma lokaler, undantag från detta sker vid förekomst av riskfaktorer, exempelvis vid stora vätskande sår eller fjällande eksem. Om osäkerhet kontakta Vårdhygien.
- Informera brukaren om vikten av god handhygien. Brukaren uppmanas och ges möjlighet att tvätta händerna före måltid och efter toalettbesök. Hjälps vid behov brukaren med handhygien.

Måltider

- Brukaren uppmanas och ges möjlighet att tvätta händerna före måltid. Handsprit kan användas. Vid behov hjälp brukaren.
- Brukare äter i gemensam matsal och serveras av personal, undantag från detta sker exempelvis vid stora vätskande sår eller fjällande eksem. Om osäkerhet kontakta Vårdhygien.
- Porslin och bestick diskas i diskmaskin enligt vanliga rutiner.

Utrustning som ska finnas i lägenheten/ rummet

För att kunna följa basala hygienrutiner och punktdesinfektion ska följande finnas på rummet:

- Handdesinfektionsmedel
- Flytande tvål
- Engångs plastförkläde
- Handskar
- Alkoholbaserat ytdesinfektionsmedel med tensid
- Engångs torkpapper

Material/utrustning/hjälpmedel

- Begränsa mängden förbrukningsmaterial som förvaras i lägenheten/rummet. Materialet får inte användas till annan brukare.
- Förvara omläggingsmaterial i stängt skåp eller stängd låda hos brukaren. Förpackningarna kasseras när materialet inte längre behövs. Lagra därför inte större mängder material än det som går åt hos brukaren.
- Utrustning som lyftsele, gångbälte, stetoskop, blodtrycksmanschett, etc. ska vara personbunden. Denna typ av utrustning ska desinfekteras innan den tas ut ur lägenheten/rummet. Använd alkoholbaserat ytdesinfektionsmedel med tensid eller det medel som tillverkaren rekommenderar.
- Flergångsmaterial desinfekteras i spol/diskdesinfektor eller med alkoholbaserat ytdesinfektionsmedel med tensid.
- Det som går att tvätta i maskin ska tvättas i 60°C.
- Efter desinfektion eller tvätt i tvättmaskin i 60°C kan utrustningen användas till annan brukare.
- Om hjälpmedlet är synligt smutsigt görs det först rent med rengöringsmedel och vatten före desinfektion. Följ tillverkarens anvisningar. Desinfektera därefter hjälpmedlet med alkoholbaserat ytdesinfektionsmedel med tensid.
- Hjälpmedel som inte går att rengöra och desinfektera kasseras.

Tvätt och avfall

- Basala hygienrutiner ska tillämpas även i tvättstugan.

- Blandas inte med tvätt från andra. Rumsbunden tvättsäck/ tvättkorg som förvaras hos brukaren fram till tvätt. Tvättkorg eller påse rekommenderas för transport till tvättstugan. För säker tvättprocess så rekommenderas tvätt i minst 60°C. Tvätt som skickas till tvätterier hanteras som vanligt. Undantag – kraftigt förorenad tvätt (t.ex. diarré, sårsekret) hanteras enligt tvätteriets anvisningar för smittförande tvätt.
- Soppåsen försluts inne på rummet och hanteras enligt sedvanliga rutiner.

Punktdeinfektion

- Vårdpersonal ska omedelbart torka upp spill av urin, avföring eller sekret och därefter desinficera med alkoholbaserat ytdesinfektionsmedel med tensid.

Städning

- Rum inklusive toalett och dusch städas med allrengöringsmedel och vatten med sedvanlig frekvens samt vid behov.
- Beroende på riskfaktorer kan lägenhet/rum inklusive toalett och dusch behöva städning oftare. Rådgör med Vårdhygien vid behov.
- Ytor (tagytor) som berörs av brukare och/eller personal desinfekteras regelbundet, beroende på riskfaktorer, med ytdesinfektionsmedel med tensid. Rådgör med Vårdhygien om osäkerhet.
- Om brukaren har egen städutrustning ska den rengöras efter användning. Vid gemensam städutrustning avtorkas moppskaftet med alkoholbaserat ytdesinfektionsmedel med tensid efter användning. Moppar tvättas i maskin i 90°.

Slutstädning vid flytt

När brukaren flyttar eller avlider slutstädas lägenhet och hygienutrymme med mycket noggrann mekanisk rengöring av säng, sängbord, hygienutrymme och tag-ytor (se exempel ovan). Dessa rengörs först med rengöringsmedel och vatten. Avsluta med att desinfektera med Virkon.

- Medicinsk utrustning som varit inne i rummet ska desinfekteras innan det tas ut ur rummet. Använd alkoholbaserat ytdesinfektionsmedel med tensid eller det medel som tillverkaren rekommenderar.
- Engångsmaterial, tvål- och handspritsförpackningar kastas. Alla textilier tvättas – rena som smutsiga.
- Madrass och kudde med fast plastklädsel – torka flödigt med alkoholbaserat ytdesinfektionsmedel med tensid.
- Kassera madrass och kudde om de är grovt förorenade eller inte går att tvätta.
- Städutrustning rengörs och desinfekteras efter användning.
- Golvet städas med rengöringsmedel och vatten. Städutrustning desinfekteras efter användning.
- Verksamheten har ansvar för att smittrening utförs
- Kontakta gärna Vårdhygien för ytterligare information.

Besökande

- Besökare informeras om vikten av god handhygien.
- Besökande som deltar i omvårdnadsarbete informeras om basala hygienrutiner och tillämpar dessa.

Undersökning/behandling utanför boendet

- Om behandling eller undersökning kan göras på boendet är detta att föredra.
- Informera personalen på mottagande enhet i god tid.
- Eventuella sår täckas med förband och urinpåse tömmas eller bytas.
- Eventuell rullstol/rullator ska vara ren.

Inläggning på sjukhus

- Meddela sjukhuset/mottagande enhet att brukaren är bärare av MRSA.

Flytt till annan enhet/annat boende

- Meddela mottagande enhet om bärarskap av MRSA i god tid innan brukaren flyttas
- Utskrivande enhet ska försäkra sig om att mottagande enhet har nödvändig information som ska framgå i en samordnad vårdplan.

Hemsjukvård och hemtjänst

- Följ basala hygienrutiner
- Tillgång till handdesinfektionsmedel, handskar, plastförkläde, flytande tvål och pappershanddukar ska finnas i hemmet
- Förvara höggradigt rena samt sterila förband i stängt skåp eller stängd låda hos brukaren. Förpackningarna kasseras när materialet inte längre behövs. Lagra därför inte större mängder material än det som går åt hemma hos brukaren.

Referenser

[Vårdhandboken](#)

[Städning i vårdlokal \(SIV\) Utgiven av Svensk förening för vårdhygien \(2020\)](#)

[Vårdhygien Västerbotten](#)

[Socialstyrelsen- Basal hygien i vård och omsorg](#)